

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Troms fylkeskommune
Postboks 6600
9296 Tromsø

27. april 2012

Innspill til høringsuttalelse om Nasjonal transportplan 2014 - 2023 - økt ramme må legges til grunn for utbygging av gang- og sykkelveier

Forum for Natur og Friluftsliv i Troms, FNF Troms, er et nettverk for 13 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Troms, med til sammen over 15 000 medlemskap, samt 2 friluftsråd. FNF Troms arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Troms arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang viktige talerør for allmenne rettigheter i norsk utmark.

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Troms er kjent med at Troms fylkeskommune skal behandle forslag til Nasjonal transportplan (NTP) 2014 - 2023. FNF Troms vil minne om at tilrettelegging for gåing og sykling er en viktig del av NTP og ber fylkeskommunen ivareta også dette i sin høringsuttalelse. Samtidig vil vi fremme nødvendigheten av flere utfartsparkeringer, viktigheten av å spare strandsonen for veiutbygging og behovet for en nasjonal satsing på turbusser i helgene.

Sammendrag

FNF Troms mener at:

- tilrettelegging for gåing- og sykling må ivaretas og satses på i NTP.
- en økning på 45 % i planteknisk ramme må legges til grunn for utbygging av gang- og sykkelveier, noe som vil innebære 580 km ny tilrettelagt gang- og sykkelsti i planperioden.
- målet om nasjonal sykkelandel innen utgangen av 2023 må økes fra 8 % til 10 %.
- arbeidet med å legge til rette for gåing og sykling som del av transport må ses i sammenheng med å legge til rette for gåing og sykling på fritida som del av friluftslivet.
- gode frekvenser av ferger og hurtigbåter mellom øyene må opprettholdes for å fremme sykkelaktiviteter og sykkelturisme langs kysten.
- det er nødvendig med flere og bedre utfartsparkeringer, samt vedlikehold og brøyting av disse.
- veibygging i strandsonen må unngås til fordel for allmenne interesser, noe som bør konkretiseres i NTP.
- turbusser i helgene til viktige utfartssteder for å stimulere uteaktivitet og friluftsliv bør bli en nasjonal satsing.

Gåing og sykling

Gåing og sykling er miljøvennlig og helsefremmende transport som må fremmes aktivt i en moderne samferdselspolitikk. Redusert bilbruk er nødvendig for å nå nasjonale mål om reduserte klimagassutslipp og for å minske lokal luftforurensing i byene. Inaktivitet er en av vårt samfunns viktigste årsaker til livsstilsykdommer med redusert trivsel og helse for den enkelte og enorme kostnader for samfunnet. Helsedirektoratet la i mars fram tall som viste at dersom to millioner

nordmenn går ett kvarter mer hver dag i litt raskt tempo, vil det gi samfunnet en gevinst på 50 milliarder kroner i året (Helsedirektør Bjørn Inge Larsen til NRK 22. mars 2012).

Det er tilrettelagt 2.300 km for gåing og sykling langs riksvegnettet i Norge, og det er i følge NTP behov for ytterligere 1.700. Innen planteknisk ramme foreslås 300 km med nye gang- og sykkelveier i planperioden. Det innebærer at det vil ta 60 år før behovet for gang- og sykkelveier langs riksvegnettet er dekket. Det er uakseptabelt. FNF Troms mener at økt ramme med 45 %, som vil innebære 580 km tilrettelagt, må legges til grunn for utbygging av gang- og sykkelveier. FNF Troms ber fylkeskommunen følge opp dette i sin høringsuttalelse.

I den nasjonale strategien legges det opp til at veksten i persontransporten i de største byområdene må tas gjennom kollektivtrafikk, gåing og sykling. Det prioriteres derfor tiltak for å legge til rette for gåing og sykling her. FNF Troms anbefaler fylkeskommunen å støtte opp om dette.

I St.meld.nr.16, Nasjonal Transportplan 2010-2019, satte regjeringen et mål om en nasjonal sykkelandel på 8 % innen utgangen av 2019. Det opprinnelige målet fra Klimaforliket var 10 %, men regjeringen vurderte at dette var vanskelig å nå i løpet av 2019. Transportetatene beholder målsetningen om 8 % sykkelandel, men nå innen utgangen av 2023. Dette er altså en svekking av tidligere ambisjoner, og FNF Troms ber fylkeskommunen om å spille inn viktigheten av å opprettholde det opprinnelige målet om 10 % sykkelandel nasjonalt.

Transportetatene foreslår en ramme på 2,4 mrd kroner til gående og syklende i planteknisk ramme, noe som utgjør 3,9 % av post 30, Riksvegsinvesteringer. NTP la opp til en andel på 4,3 %. Det vil si at planteknisk ramme gir en lavere ambisjon for gående og syklende. FNF Troms oppfordrer fylkeskommunen til å fremme at rammene for gående og syklende oppjusteres.

FNF Troms har merket seg en rekke positive tiltak og forslag for å styrke gåing og sykling i utkastet til NTP som vi ber fylkeskommunen støtte opp om og gjerne forsterke og konkretisere for vår region:

- Et bredt samarbeid mellom staten, fylkeskommunene, kommunene, skoleverket, næringslivet, reiselivet, idretten og andre for å bygge en kultur der gåing og sykling blir et naturlig transportvalg for flere enn i dag. Etter vårt syn burde friluftslivet vært nevnt eksplisitt som viktig aktør i et slikt bredt samarbeid.
- Transporttiltak for styrket reiseliv bl.a. gjennom nasjonale turistveier. FNF Troms viser blant annet til at det her er et aktivt samarbeid med flere friluftsråd som bidrar til å gjøre natur- og friluftspærler godt tilgjengelig for både tilreisende og fastboende.
- Det heter i NTP at det er viktig at kommuner og fylkeskommuner vedtar mål om og legger til rette for mer gåing og sykling. FNF Troms vil understreke dette. Det er også særlig viktig å få fokus på sykkelparkeringer som en del av tilretteleggingen. Arbeidet med utbygging av turveger for friluftsliv må ses i sammenheng med anlegging av gang- og sykkelveier for transport. FNF Troms deltar gjerne i et videre samarbeid.
- Utvidet tilskuddsordning for tilgjengelighet for alle kombinert med tiltak for gående og syklende. Vi er enig i at arbeidet for universell utforming og god tilgjengelighet er viktig og må støttes med særskilte tilskuddsmidler.

FNF Troms vil gjerne rette særlig oppmerksomhet mot trygge skoleveier slik at barn og unge kan gå og sykle til skolen. Vi støtter helhjertet opp om målet om at minst 80 % av barn og unge skal gå

eller sykle til skolen. Det bør løftes opp som et sentralt mål i NTP, og fordrer nært samarbeid mellom kommune, fylkeskommune og stat for realisering.

Fra vårt ståsted har vi også merket oss at "Statens vegvesen skal være en pådriver for å realisere de nasjonale sykkelrutene, og å bidra til å utvikle tilbudet til fritidssykling i nært samarbeid med fylkeskommuner, kommuner, reiselivsnæringen, friluftsansjasjoner og andre." FNF Troms er gjerne med som aktiv samarbeidspart for å realisere dette i vår region.

For å fremme og tilrettelegge for sykkelaktiviteter på fritiden og sykkelturisme langs kysten, behøver vi gode frekvenser av ferger og hurtigbåter. Troms har et spektakulært kystlandskap med et høyt antall små og store øyer som innbyr til fantastiske sykkelopplevelser. For å utnytte sykkelmulighetene langs kysten mener FNF Troms at båtsambandene mellom de store øyene må opprettholdes, og ikke erstattes av undersjøiske tunneller.

FNF Troms vil understreke at arbeidet med å legge til rette for gåing og sykling som del av transport må ses i sammenheng med å legge til rette for gåing og sykling på fritida som del av friluftslivet. Det er mange tilknytningspunkter og mulige synergieffekter. Miljøverndepartementet arbeider med nasjonal handlingsplan for friluftsområder der en bl.a. skal registreres eksisterende, og peke på behov for nye viktige ferdselsårer, som kyststier og pilegrimsleder. Direktoratet for naturforvaltning har en særskilt nærmiljø-satsing der flere av pilotprosjektene fokuserer på lett tilgang til turveier i og fra bo-områder til friluftsområder. For gjennomføring av nasjonal gåstrategi og nasjonal sykkelstrategi - særlig i forhold til det holdningsskapende arbeidet, er et bredt samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer nødvendig.

Behov for utfartsparkeringer

FNF Troms ønsker også å understreke det store behovet for utfartsparkeringer, samt vedlikehold og brøyting av disse. I Troms er det stor mangel på parkeringsmuligheter i tilknytning til populære utfartssteder og turmål. Og de stedene hvor parkering finnes, er det en stor utfordring at majoriteten ikke brøytes om vinteren. Dette medfører at biler må stå langs veiene og bidrar til trafikkfarlige situasjoner. Et annet resultat er at noen velger bort turen grunnet vanskelige parkeringsforhold, noe som går utover trivsel og folkehelse. Det er også behov for utbedring av veilommer og stoppeplasser for å ivareta estetiske kvaliteter i forhold til utsikt, fotografering og rasting.

FNF Troms ber fylkeskommunen å spille inn til NTP at utfartsparkeringer og godt vedlikehold av disse må prioriteres. Enkelte strekninger må også vurderes lavere fartsgrense grunnet aktiv bruk. Tilrettelegging for gode opplevelser og fysisk aktivitet langs veinettet i form av parkeringsplasser er svært viktig og må satses på. FNF Troms betrakter det som veiholders ansvar å sikre trafiksikker parkering for utfart. FNF Troms bidrar gjerne i et samarbeid for å kartlegge hvor det er behov for parkeringsplasser i Troms i tilknytning til viktige natur- og friluftsområder.

Vei og strandsoner

FNF Troms registrerer at NTP ikke sier noe om veibygging og strandsoner, noe vi finner bemerkelsesverdig. I følge nasjonale forventninger skal allmenne interesser gis fortrinn i 100-metersbeltet, samt at viktig natur, kulturmiljø og landskap skal bevares. Arealbruken i strandsonen skal vurderes i et langsiktig og helhetlig perspektiv hvor det tas særlig hensyn til natur, kultur og landskap. I Troms er en stor andel av strandsonene utbygd og bare på fastlandet i Tromsø kommune ligger hele 75 km av strandsonen (mindre enn 30 meter fra flomålet) i veifylling. Veiene fungerer som barrierer til de attraktive friområdene langs fjæra og fører også med seg støy, risiko og ødeleggelse av verdifull kystnatur, biologisk mangfold og kulturlandskap.

FNF Troms oppfordrer Troms fylkeskommune til å foreslå at denne tematikken må inn i NTP 2014 - 2023. De nasjonale forventningene om å bevare strandsonen burde komme klart fram som et konkret mål i planen.

Turbusser i helgene

FNF Troms mener det bør bli en nasjonal satsing på turbusser i helgene til viktige utfartssteder, både vinter og sommer. Dette vil stimulere til økt uteaktivitet og friluftsliv, samtidig som at det vil bidra positivt til mindre bruk av personbiler og sikre trafiksikker parkering. Det foregår noen positive tiltak med turbusser i enkelte sesonger i Troms allerede, men FNF Troms mener dette er et felt det bør satses mer på.

Følgende organisasjoner stiller seg bak uttalelsen:

Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Ishavskysten friluftsråd, Midt-Troms friluftsråd.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Statens vegvesen Region Nord